

**Corpus Juris Canonici, Per Regulas Naturali Ordine
Digestas, Usuque Temperatas, Ex Eodem Jure, Et
Conciliis, Patribus, Atque Aliunde Desumptas, Expositi**

Opus, Tum In Rebus Obscuris Claritate, Tum Dispersis Collectione ac
delectu, in contrariis conciliatione, eximium, simulque Indicibus ac
Præfationibus, Notisque quamplurimis & exquisitis illustratum, ; In Tres
Tomos divisum

Complectens Prolegomena Ad Jus Canonicum In Se Et Universim
Consideratum

Gibert, Jean-Pierre

Coloniæ Allobrogum, 1735

Sectio XII. Notæ Historicæ circa subscriptiones Conciliorum Generalium.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74413](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74413)

ne excipiendum est, utpote cujus subscriptiones existant.

Quemadmodum in Actis Conciliorum Orientalium sunt Instrumenta, quæ in Conciliis Occidentalibus non existunt, ita quædam sunt genera Instrumentorum Concilii Occidentalibus peculiaris. Tales sunt Epistolæ circulares attinentes ad convocationem, in XIII. & XIV. sæculo usurpatæ, ut videre est in Concilio Lateranensi IV. in Lugdunensibus duobus & in Vienneis: Tales sunt Bullæ Indictionis, quæ Epistolis successerunt.

Inter Instrumenta, quæ leguntur in Conciliis quorum Acta non habemus, quædam sunt, quæ reperiuntur, in pluribus, quorum Acta habemus. Talia sunt Symbola Nicænum & Constantinopolitanum, quæ seorsim, aut conjunctim videntur, in Concilio Ephesino *Act. 6.* in Calcedonensi *Act. 2.* in III. Constantinopolitano, *Sexto Generali Act. 18.* in Nicæno II. *Act. 7.* in Concilio Florentino *Sess. 5.* in Concilio Tridentino *Sess. 3.*

Præterea, in Conciliis, quorum Acta supersunt, quædam sunt Instrumenta, quæ in Actis plurium Conciliorum reperiuntur, v. g. Acta pseudo-Synodi Ephesinæ referuntur in Concilio Calcedonensi, sicut in Ephesino Concilio; sed cum hoc discrimine, quod hic simpliciter referuntur, illic refelluntur. Ex Instrumentis ad verum Concilium Ephesinum pertinentibus, quædam sunt in Actis Concilii Calcedonensis, & in Actis Concilii Constantinopolitani V. quod provenit ex eo, quod causa *Theodoretæ*, Episcopi Cyrani, *Ibæ*, Episcopi Edesseni, *Theodori* Mopsuestani, cohæreat cum Nestorianâ, in Concilio Ephesino discussa, cumque Eutychniana, apud Calcedonens. ventilata, eaque ipsa causa in Concilio Generali V. consulto discussa fuerit.

Epocha, sive Data Conciliorum Generalium denotatur, modò per solum Annum Consulatus Imperatorum, ut in *Quatuor* prioribus; modò per eundem Consulatum, & per Annum Indictionis, ut in *Quatuor* sequentibus; modò per Indictionem, & per annum Incarnationis, ut in plerisque reliquis, quorum data ex documento autentico cognoscitur, vid. *Lateran. III. Concil. Pisannum, Conc. Constantiense, Lateranense V. & Conc. Trident.* modò per solum Annum Incarnationis, ut in Concilio Basileensi; modò, per Annum Incarnationis & Annum Pontificatus, sub quo habitum fuit, ut in Florentino *Conc. Tom. XIII. pag. 1168.*

SECTIO XII.

Notæ Historica circa SUBSCRIPTIONES Conciliorum Generalium.

Septem duntaxat Generalia sunt Concilia, quorum autem has Subscriptiones habeamus: nempe, *Sex* Orientalia postrema, & *Unum* Occidentale, seu Florentinum.

Ex iis Subscriptionibus patet, 1. Prælatos, qui Concilio per Procuratorem intererant, per Procuratorem quoque subscripsisse. Probationes repetere supra, ubi de Assistentia per Procuratorem.

2. Nullus Abbas Concilia Orientalia suo nomine subscripsit; omnes autem, qui ad Florentinum convenerunt, quique non pauci sunt, suo nomine subscripsere.

3. In iisdem Subscriptionibus Florentinis, duo tresve Monachi reperiuntur, qui Abbatum suorum loco subscripserunt.

4. Unus præterea Prior, unusque Abbas veterani atque honorarii subscripsere Conciliis.

5. JOANNES PALEOLOGUS, Imperator, eidem subscripsit, primus Græcorum, sine ulla restrictione: ejus autem Prædecessores Imperatores Orientis non subscripsere Conciliis, quibus adfuerunt, vel saltem post omnes Prælatos subscripserunt, ut CONSTANTINUS

Tom. I.

POGONATUS, in 6. Concilio. CONSTANTINUS & IRENE in Nicæno II. vel post Patriarchas; ut Imperatores BASILIUS, CONSTANTINUS, & LEO, in Concilio Generali VIII. vel ubi antè omnes subscripsere, adjectæ clausulam, se subscribere recipiendo Definitiones, seu Constitutiones à Prælatibus factas, ut JUSTINIANUS *Rhinometos*, in Concilio Trullano.

Fortè dicendum est, Decretum Florentiæ confectum esse quoddam veluti Concordatum inter duas Ecclesias, cujus autor fuit Imperator, cujusque executionem, quoad Ecclesiam Græcam, procurare debet idem Imperator, qua duplici de causâ, primus inter Græcos subscripsit.

6. In Subscriptionibus Conciliorum Orientalium Episcopi non usurpant nomen in Baptismo sibi impositum, sed Pro-nomen suum, cum cognomine Dignitatis suæ; in Subscriptionibus Concilii Florentini adhibentur nomina è Baptismo & Dignitate petita.

7. Subscriptiones non omnes iisdem verbis concipiuntur non solum in diversis Conciliis, sed etiam in eodem v. g. in Synodo Ephesina, tres hæ formulæ reperiuntur *cum Sancta Synodo pronuntians subscripsi, & Synodo consentiens subscripsi, & subscripsi*, simpliciter. In Concilio Calcedonensi duæ, *ego definiens subscripsi, & subscripsi* solitariè.

Priores ex Patribus Concilii Generalis V. suis Subscriptionibus definitionis summam inferuerunt, dicendo, *se recipere IV. Priora Concilia Generalia, se anathematizare præ omnibus Hæreticis & eorum Scriptis, impium Theodorum Mopsuestanum, ejusque Scripta impia, item impiam Ibæ Epistolam & Scripta impia Theodoretæ, denique omnes illis consentientes: reliqui declarant, se suscipere & damnare ea, quæ præcedentes receperant & damnaverant.*

In Concilio Nicæno II. Tarasius, Patriarcha Constantinopolitanus his verbis subscribit . . . *Paterna dogmata sequens & traditionem Ecclesiæ Catholica, subscripsi.* Cæteri eadem formula utuntur vel hæc *subscripsi, similiter.*

In Concilio Generali VIII. Legati Pontificis subscribunt his verbis . . . *Locum obtinens Domini mei Hadriani, Summi Pontificis, & Universalis Papæ, omnia quæ superius leguntur, huic Sanctæ Synodo præsidens, usque ad voluntatem ejusdem eximii Præsulis, promulgavi & propria manu subscripsi.* Patriarcha Constantinopolitanus subscribit hoc modo: *Sanctam hanc & Universalem Synodum suscipiens, & omnibus, quæ ab ea judicata & scripta sunt concordans & definiens subscripsi, propria manu.* Legati aliorum Patriarcharum idem faciunt. Imperator & Episcopi deinceps utuntur eadem formulâ omisso *definiens.*

Inter Prælatos, qui Concilio Ephesino subscripsere, multi dixerunt *minimus Episcopus*, quod exemplum imitati sunt plures in Conciliis subsequenter. Nonnulli in 5. scripserunt *humilis* vel *humillimus*. In sequentibus multi scripsere *indignus*, vel *peccator*. In Concilio Calcedonensi, & in sequentibus, plures Episcopi dicunt se Episcopos *gratia Dei*; alii *miseri cordia*. Præsules Florentini nullum ex his titulis usurpaverunt, nisi tres Archiepiscopi Græci, qui scripsere *humilis Archiepiscopus*, & præter unum itidem Græcum Episcopum, qui dixit *gratia Dei, vel misericordia.*

Aliquid est singulare & notabile in Subscriptionibus Concilii Calcedonensis in fine earum, quæ Canonibus subjacent, sub finem *Actionis ib.* nempe, cum Legati Sedis Apostolicæ questi essent, Patres Concilii Patriarchæ Constantinopolitano, Sessionem antè reliquos Patriarchas, post Romanum, concessisse, contra Canonum tenorem, suamque voluntatem, Magistratus jusserunt Canones circa hanc præsessionem referri: *Lectis autem Canone 6. Nicæno, & Quinque Prioribus Canonibus Constantinopolitani, I. Judices declaraverunt, Episcopos Asiæ & Ponti, qui Patriarchæ Constantinopolitano submitti se passi fuerant, id libera fecisse voluntate.*

I 2

Plerique

Plerique autem ex his responderunt, se in eo secutos fuisse, tam usum receptum, quam propensionem suam; cum non solum ipsi, sed etiam prædecessores sui consecrati fuissent à Patriarcha Constantinopolitano.

Alia circa subscriptiones observanda forent; verum id jam præstitimus *Titulo VI.* ubi iis usi sumus, ad probandum ordinem Sessionis, & Tit. præcedenti, ubi diximus subscriptiones junctas Catalogo Prælatorum, qui Concilio adfuerunt, ostendere definitiones è communi voto factas fuisse.

SECTIO XIII.

Nota Historica circa CONFIRMATIONEM Conciliorum Generalium.

Non hic agitur de quæstione *Juris*, sed de quæstione *Facti*. Non quarimus, an sit necesse confirmatas esse definitiones à Conciliis Generalibus profectas, ut illa vim obligandi habeant: nam consistere debet apud Ecclesias, quæ Concilia Constantiense & Basiliense receperunt, quod ejusmodi definitiones non egent Confirmatione Pontificia, ad obligandum, posito, quod Concilia legitime coacta fuerint, vel per Pontificem, vel ejus defectu, per eos, qui auctoritatem habent, illa convocandi; ratio est, quod ambo hæc Concilia jure merito definiunt, Concilia Generalia legitime congregata in Spiritu Sancto, suam à CHRISTO habere auctoritatem, cui Pontifex subditus est, sicut reliqui fideles; quia ejusmodi Concilia Universalem Ecclesiam repræsentant, quam pro Matre agnoscere debet, sicut reliqui Christiani Catholici. Porro, si Pontifex subditus sit Decretis Conciliorum Generalium, quonam modo trahent illa suam auctoritatem ab ejus confirmatione? 1. Potest-ne Inferior Superiori suo auctoritatem impertire? Nonne potius inferior Superioris autorisatione indiget. 2. Superfluum, proinde esset, quoad Galliam discutere, an Decreta Conciliorum Generalium confirmari debeant à Pontifice, ut vim legis habeant: Cum ea Concilia Constantiense & Basiliense receperit, hancque doctrinam pro certa & constanti tueatur. Vide 2. *Proposit. Declarationis Cleri Gallicani; anno 1682.*

Agimus ergo de quæstione *facti*; nimirum, an probari possit, quod alia Concilia Generalia quam Tridentinum, Pontificem rogaverint, ut sua Decreta confirmaret. Discussio hæc eò utilior erit, quod multum interfit scire, an doctrina Ecclesiæ Gallicanæ hac in parte consentiat antiquitati, & praxi sæculorum sequentium. Verum perspicuitatis & ordinis gratia, triplex Conciliorum genus distinguendum est. Primum, eorum, quibus ipse Pontifex interfuit: Secundum, eorum, quibus interfuit, per Legatos: ultimum, eorum, quibus neutro modo interfuit.

Quoad *primum* genus, credibile est, ea nunquam rogavisse Pontificem, ut sua Decreta confirmaret: nam constat, Pontificem in eis fecisse quidquid libuit; imò Concilia nil aliud fecisse, quam adprobare, quod Pontifici placuerat: undè ejusmodi Conciliorum Decreta, sub Pontificis nomine concipiuntur, cum clausula, *Sacro approbante Concilio*. Multæ hujus facti probationes existunt in Lateranensi IV. in duobus Lugdunensibus; in Concilio Viennensi, & in Lateranensi V. Itaque, si hæc Concilia suorum Decretorum confirmationem à Pontifice petiissent, hoc ipsum fuisset rogare, ut Pontifex suum-met opus confirmaret, quod mera fuisset cærimonia, tam inutilis, vel etiam absurda, quam si Titius postularet à Mævio confirmationem Instrumenti à Mævio confecti, & cui Titius solum consensisset. Et quidem Concilia non possunt rogare Pontificem, ut sua Decreta confirmet, nisi ob aliquam ex his causis; vel, ut his impertiantur auctoritatem, qua indigent, ad obligandum; vel, ut declaret Decreta, per auctoritatem legitimam, & modo

legitimo, fuisse confecta: scilicet, Concilia ritè convocata fuisse, vocatis omnibus personis assistendi jus habentibus, & ritè habita fuisse, seu præsentibus habuisse jus suffragii, illudque spontè & libere tulisse. Porro, cum Pontifex adfuit Concilio, ejusque Decreta confecit, is non potest eis novam auctoritatem tribuere per confirmationem: nam Pontifex Confirmator non habet majorem auctoritatem quam Pontifex Autor. Quod si dicatur, Episcopum, qui statuta fecit cum Capitulo, quatenus Capituli Membra, posse deinceps illa confirmare, quatenus Episcopum, & proinde, Pontificem, qui fecit Decreta in Concilio, quatenus Concilii Membra, posse deinde illa confirmare, quatenus Pontificem, vel Episcopum Universalem.

Respondemus, Episcopum non posse confirmare statuta, quæ ipse fecit cum Capitulo, nisi cum ea fecit, ut Canonicus, non verò cum fecit, ut Episcopus. Discrimen in eo situm est, quod, si egerit ut Canonicus, habeat, quatenus Episcopus, auctoritatem superiorem, quam eisdem statutis impertiri potest: si fecerit ut Episcopus, nullam supra habet auctoritatem, quam eis confirmatione dare possit. Itaque, paritas objecta non valet; quia nunquam accidit, ut Pontifex aliter Concilio Generali interfuit, quam prout Caput Ecclesiæ Universalis, & consequenter, is extrà Concilium habere nequit auctoritatem superiorem ei, quam in illo exerceret, & confirmatione communicabilem Decretis, quæ cum aliis Patribus fecit.

Quoad confirmationem, quæ consistit in declaratione, quod Decreta legitime facta sunt, præterquam, quod non agitur hic de tali confirmatione, dici potest, contumeliam factam iri Pontifici, si illa postularetur; ideò, quod ejusmodi preces supplicant, in dubium vocari posse, an quod ipse fecit, legitimo factum sit modo. Præterea, quis esset fructus istius confirmationis? Nam Pontifex declararet id, quod satis aliunde præsumitur ex modo, quo Decreta concipiuntur; nempe, illum esse eorum autorem.

Sanè in Actis Conciliorum, quibus adfuit Pontifex, nullum est vestigium, illa rogavisse Pontificem, ut sua Decreta confirmaret, vel eum non rogatum ea confirmavisse. Concilia hæc sunt Lateranensia, Lugdunensia, Viennensia, & Florentinam.

Quod ad Concilia, quibus Pontifex adfuit per Legatos, defuisse ipsis non videtur ratio rogandi Pontificem, ut sua confirmaret Decreta, ob gestionem Legatorum suorum, sicut à Mandante requiri potest rati habitio negotii cum Procuratore gesti: Potuissent etiam petere confirmationem sitam in declaratione, quod Decreta legitime facta fuerunt; quia visis Concilii Instrumentis, Pontifex declarare potuisset, omnia ritè facta fuisse; nullum tamen existit monumentum, quo probetur, Concilia alterutram confirmationem petiisse à Pontifice, quod patebit evolviendo Epistolas, quas Concilia ad Pontificem scripsere, post condita Fidei aut Discipline Decreta, & in quibus gesta sua exponunt, quæ videntur in Actis Conciliorum, sub hoc nomine, *Ratio Synodi*.

Prima, quæ legitur in Collectione LABBÆI, est in Actis Concilii Ephesini. CONCIL. Tom. III. p. 659. Concilium ad CELESTINUM, Pontificem, scribit, suaque narrat gesta, circa quatuor facta, de quibus egit, per totum durationis tempus. Primum respicit JOANNEM, Patriarcham Antiochiæ, quo favebat Nestorio, quia hic fuit Ecclesiæ Clericus fuerat: alterum respicit Synodum Ephesinam ab eodem Joanne habitam, & xxx. Episcopis constantem; in qua Cyrillus, Alexandrinus Patriarcha, & Mennon Ephesinus Episcopus, depositi fuerant, sub obtentu, quod essent Apollinaristæ Eunomiani.

Tertium